

“AVTOMOBIL ELEKTR VA ELEKTRON TIZIMLARI”

7-Ma`ruza

Sifat nazorati. Yoritish va darak berish tizimi

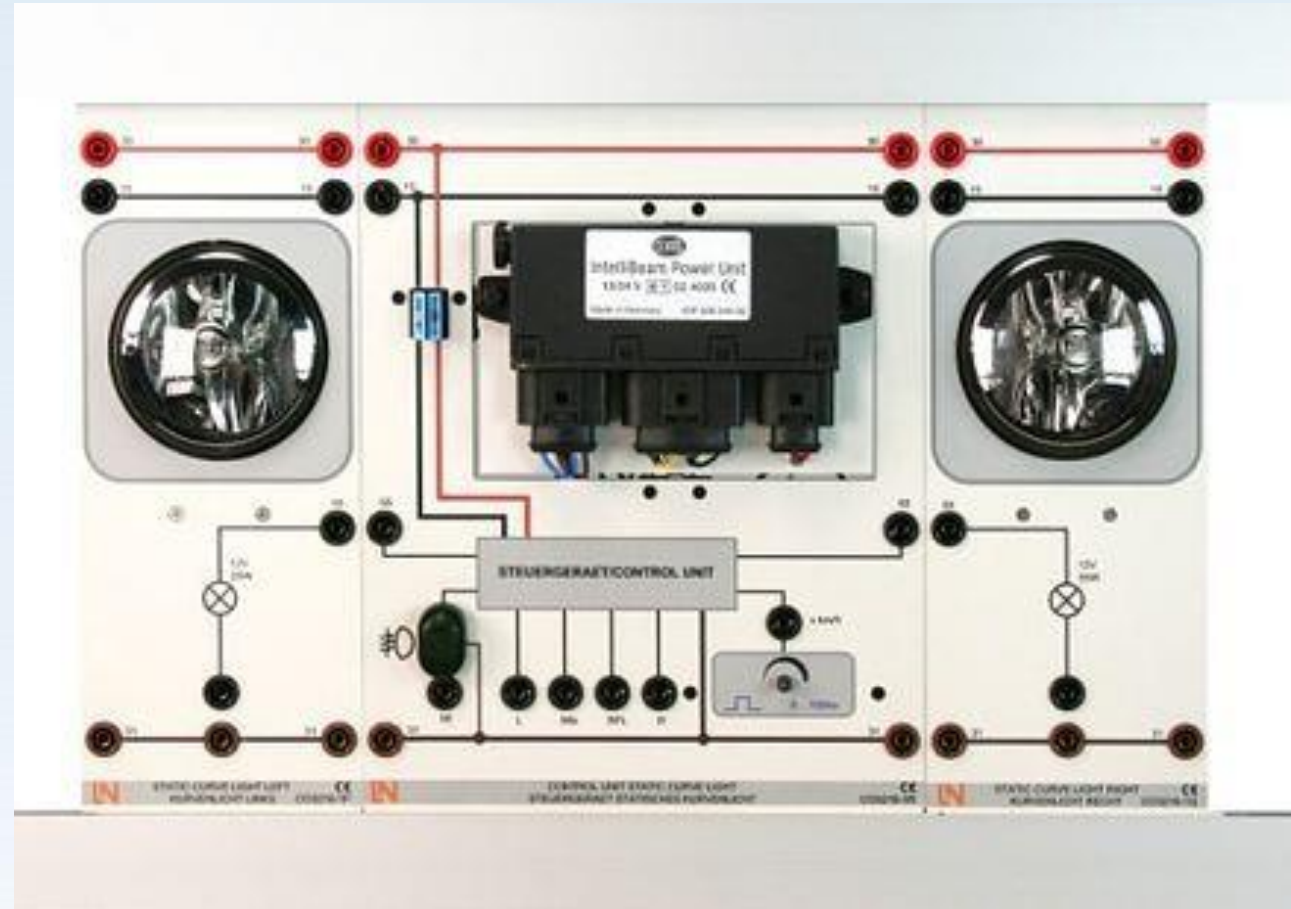
Reja:

1. Yo'lni yoritishning mavjud tizimlari, ularning texnik tavsifnomasi.
2. Yoritish tizimlarida yorug'lik taqsimlanishining asosiy printsiplari va turlari.
3. Bosh yoritish faralarining yorug'lik-texnik tavsifnomalarini me'yorlash.

1. Yo'lni yoritishning mavjud tizimlari, ularning texnik tavsifnomasi.

Avtomobillarning harakat xavfsizligi, ayniqsa kunning qorong'i qismida va ko'rinish yomon bo'lgan hollarda, ko'p jixatdan yorug'lik asboblarini holati va tavsifnomasiga bog'liq. Yorug'lik asboblari yo'lni yoritish, avtomobilning gabarit o'lchamlari haqida ma'lumot berish, haydovchining mo'ljallagan yoki amalga oshirayotgan harakati haqida darak berish, davlat raqami, kabina, kuzov saloni, nazorat-o'lchov asboblari, bagajnik va kapot ostini yoritish uchun xizmat qiladi. Avtomobillarning yorug'lik asboblari yoritish va yorug'lik darakchilaridan tashkil topgan. Yorug'lik asbobining optik tizimi lampa, nur qaytargich va nur tarqatgichdan iborat. Lampa yorug'lik manbai vazifasini bajaradi.

Nur qaytargich paraboloid shaklida bo'lib, lampadan kichik moddiy burchak ostida chiqqan yorug'lik oqimini to'playdi va optik o'q bo'ylab yo'naltiradi. Tiniq materialdan tayyorlangan, ichki yuzasida linza va prizmalarga ega bo'lgan nur tarqatgichda yorug'lik oqimi vertikal va gorizont tekislik bo'yicha qayta taqsimlanadi.

Sifat nazorati. Yoritish va darak berish tizimi

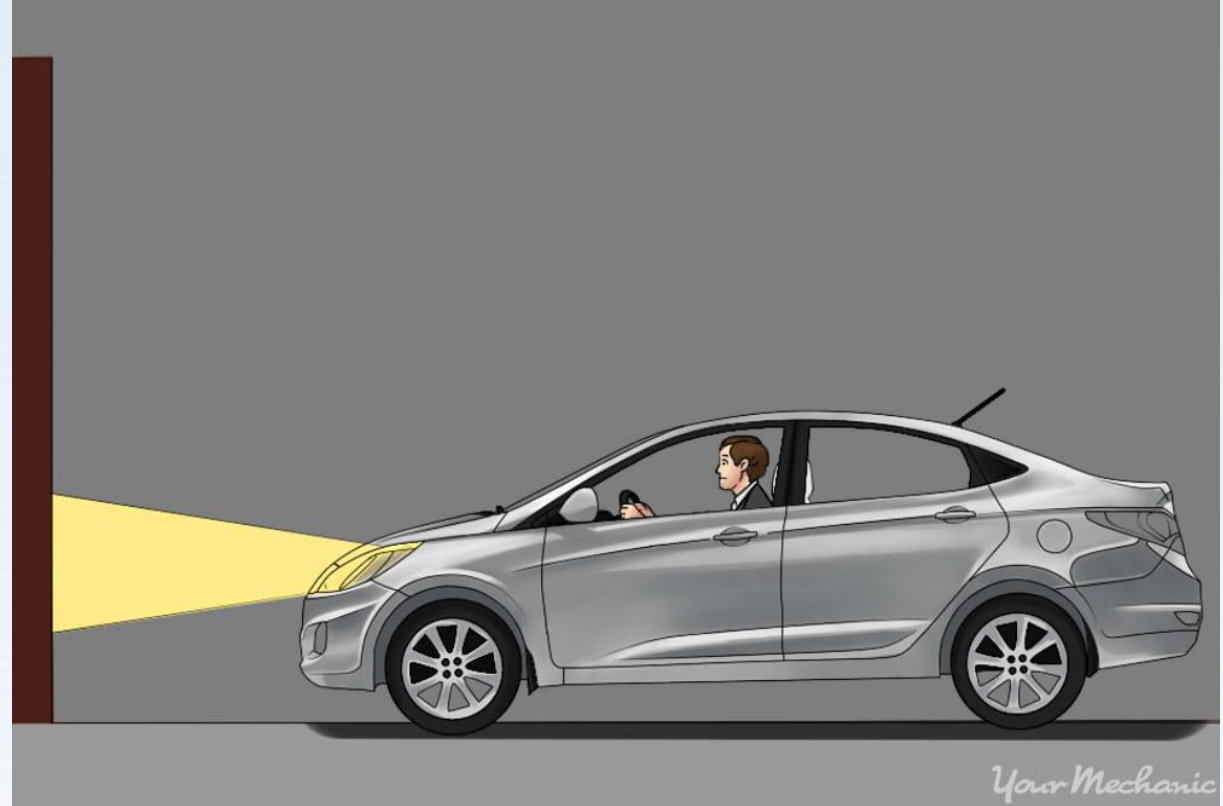

Uzoq vaqt davomida faralarning eng keng tarqalgan turi amerika lampa-farasi bo'lib keldi. Uning qismlarga ajralmaydigan optik elementi shishadan tayyorlangan va bir-biriga kavsharlangan nur qaytargich va nur tarqatgichdan iborat bo'lib, uning ichki bo'shlig'i inert gaz bilan to'ldirilgan.

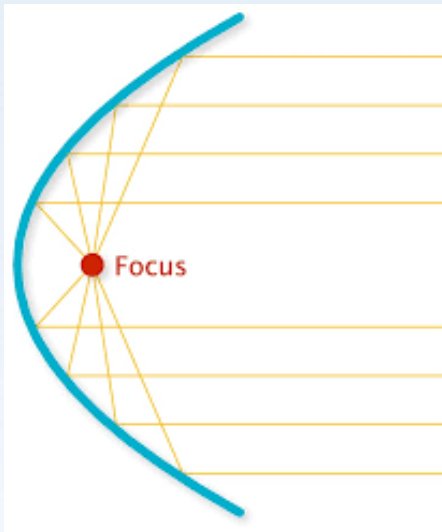
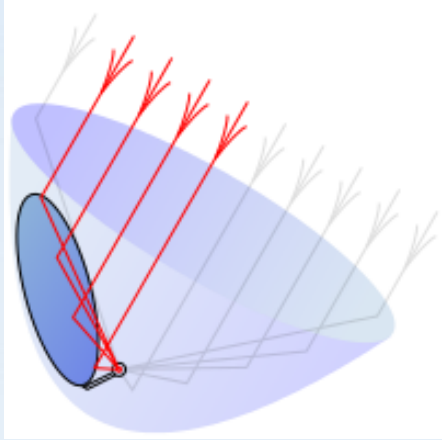

2. Yoritish tizimlarida yorug'lik taqsimlanishining asosiy printsiplari va turlari.

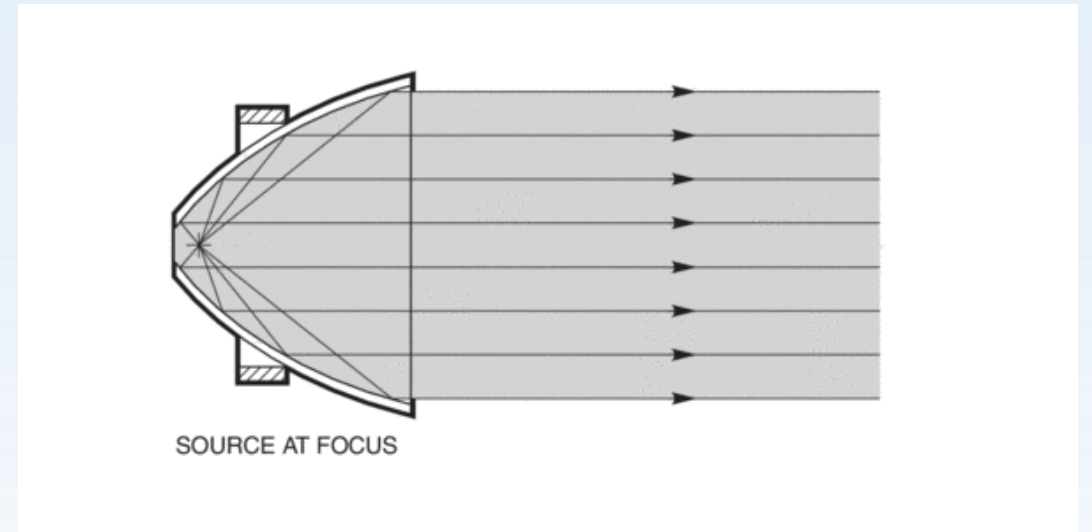
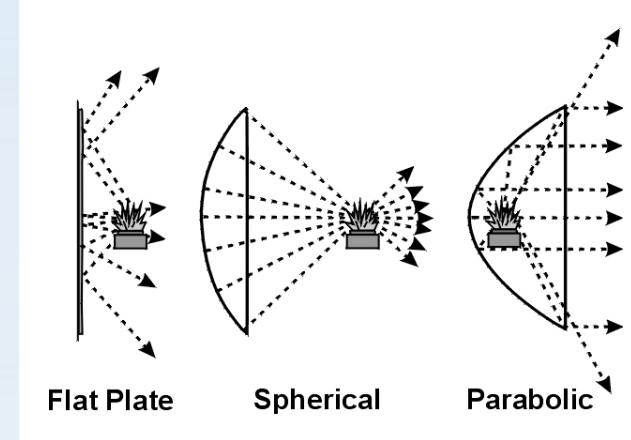
Kunning qorog'i qismida avtomobil yetarli darajada katta tezlik bilan harakatlanishi uchun yoritish tizimi avtomobil oldidagi yo'lni va yo'l chekkasini 50250 m masofaga yoritishi zarur. Bu haydovchiga yo'ldagi vaziyatni to'g'ri va o'z vaqtida baholash, zarurat bo'yicha tegishli choralar ko'rish imkoniyatini beradi.

Sifat nazorati. Yoritish va darak berish tizimi

Yo'lni yoritish uchun avtomobillarga paraboloid nur qaytargichli fara va proyektorlar o'rnatiladi. Fara yorug'ligini yo'lda taqsimlanishi optik element va unga o'rnatilgan lampaning tuzilishiga bog'liq.

3. Bosh yoritish faralarining yorug'lik-texnik tavsifnomalarini me'yorlash.

Bosh yoritish faralarining yorug'lik-texnik tavsifnomalarini me'yorlashning asosiy vazifasi - kunning qorong'i qismida avtotransportda tashishni daromadli bo'lishi bilan birga harakat xavfsizligini ta'minlovchi yorug'lik taqsimlanishiga bo'lgan talablar majmuasini ishlab chiqishdir.

Tashishni asosiy iqtisodiy omillaridan biri yuklarni belgilangan manzilga etkazish tezligi bo'lganligi uchun, albatta kunni qorong'i qismida ham avtomobillarni imkon boricha tez harakatlanishini ta'minlash zarur. Avtomobilni kechasi harakatlanish tezligini ta'minlash, faralarning uzoqni yoritish tizimi hisobiga amalga oshiriladi. Kechasi xavfsiz harakatlanishning asosiy omili - uzoqni yoritish dastasi yordamida aniqlangan to'siqgacha bo'lgan masofa, avtomobilni o'z vaqtida to'xtatish uchun etarli bo'lishi kerak.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. 1-Maxmudov G.N. Avtomobillarning elektr va elektron jihozlari_T-2000;
2. 2-Mahmudov G'.N, Hamraqulov O.X_Avtomobil elektr jihozlari_1-qism_J-2006;
3. 3-Mahmudov G'.N, Hamraqulov O.X_Avtomobillarning elektr va elektron jihozlari_2-qism_J-2007 ;
4. Электронные системы управления иностранных автомобилей;
5. В.Е.ЮТТ:»Электрооборудование автомобилей». Учебник для ВУЗов.М.Транспорт,287 стр;
6. 4-Тимофеев Ю. Электрооборудование автомобилей устранение и предупреждение неисправностей;

Internet manbaalar:

1. <https://www.autobatteries.com/en-us/jump-starting-and-charging/jump-starting-your-car-with-jumper-cables;>
2. <https://relsib.com/product/rele-temperaturnoe-rt-3;>
3. <https://r1---sn-f5f7ln7y.googlevideo.com/videoplayback?signature=7EDA74FC6083;>
4. www.google.com;
5. www.wikipedia.org;

E`tiboringiz uchun Rahmat!